

Transporta un sakaru institūta ĒTIKAS KODEKSS

1. Vispārīgie nosacījumi *(TSI Senāta 15.10.2024. lēmuma Nr. 01-7/2 redakcijā)*

- 1.1. Transporta un sakaru institūta (turpmāk tekstā- TSI) Ētikas kodekss nosaka TSI akadēmiskā personāla un vispārējā personāla (turpmāk tekstā – darbinieki) un studējošo profesionālās ētikas un uzvedības pamatprincipus, nodrošinot labvēlīgas un cieņpilnas savstarpējās attiecības TSI darba un studiju vidē.
- 1.2. Ētikas kodekss ietver uzvedības pamatprincipus un normas, ko TSI darbinieki un studējošie ievēro akadēmiskajā un zinātniskajā darbā, savstarpējā saziņā un komunikācijā ar sabiedrību.
- 1.3. Ētikas kodekss ir balstīts uz akadēmiskās brīvības principu, kas nosaka tiesības visiem TSI darbiniekiem un studējošajiem atklāti un korekti komunicēt studiju un pētniecības procesā un ārpusstudiju vidē, cieņpilni izklāstīt savu viedokli un respektēt citu personu tiesības brīvi izteikties.

2. Vispārējie ētikas pamatprincipi

- 2.1. Godprātības un taisnīguma princips
 - 2.1.1. Ikviens TSI darbinieks un studējošais godīgi un atbildīgi pilda savus pienākumus un saistības, atbilstoši savai profesionālajai kompetencei.
 - 2.1.2. Darbinieki rīkojas taisnīgi, ievērojot personu vienlīdzības principu.
 - 2.1.3. Darbinieki savu pienākumu izpildē un lēmumu pieņemšanā norobežojas no personīgajām simpātijām, interesēm un ārējās ietekmes (citu personu, politisku, reliģisku vai sociālo grupu interesēm).
 - 2.1.4. Darbinieki apzinās sava amata pienākumus un nosacījumus, kā arī savas darbības ieguldījumu, un izjūt personisku atbildību par veiktā darba kvalitāti augstskolas kopīgo mērķu sasniegšanā.
 - 2.1.5. Ikviens studējošais un darbinieks savu rīcību balsta uz savstarpēju cieņu, uzticēšanos un taktiskumu, vairoties no neobjektivitātes, maldināšanas un interešu konfliktiem.
 - 2.1.6. Ikvienam TSI studējošajam vai darbiniekam, kam ir pamatotas aizdomas par iespējamu ētikas normu vai personas tiesību pārkāpumu, tai skaitā seksuālu uzņēmēšanos, ir tiesības celt trauksmi šajā Ētikas kodeksā vai citos augstskolas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. *(TSI Senāta 15.10.2024. lēmuma Nr. 01-7/2 redakcijā)*
- 2.2. Atbildības un lojalitātes princips
 - 2.2.1. Studējošie un darbinieki ar savu morālo stāju rūpējas par TSI tēlu, nepieļaujot rīcību, kas neatbilst vispārpieņemtajām morāles normām un var mazināt augstskolas vai tās studējošo vai darbinieku reputāciju sabiedrībā, veicina TSI atpazīstamību ne vien Latvijā, bet arī starptautiskajā līmenī. *(TSI Senāta 15.10.2024. lēmuma Nr. 01-7/2 redakcijā)*
 - 2.2.2. Darbinieki ir uzticīgi uzņēmuma darbības mērķiem un pamatvērtībām.
 - 2.2.3. TSI studējošie un darbinieki ir lojāli Latvijas valstij un tās Satversmei.
 - 2.2.4. Darbinieki atturas publiski paust tādu viedokli, kas ir pretējs vai nesavienojams ar TSI darbības mērķiem. Publiski paužot atšķirīgu nostāju kādā jautājumā, personīgais viedoklis stingri un nepārprotami ir nošķirams no augstskolas viedokļa.
- 2.3. Cieņas un koleģialitātes princips

- 2.3.1. Ikviens TSI studējošais un darbinieks savā rīcībā ievēro labvēlīgu attieksmi, savstarpēju cieņu un toleranci, vispārējās uzvedības kultūras un etiķetes principus. Savstarpējā saskarsmē nav pieļaujama rupjība vai necenzētu vārdu lietošana. *(TSI Senāta 15.10.2024. lēmuma Nr. 01-7/2 redakcijā)*
- 2.3.2. Nav pieļaujama diskriminācija rases, nacionālas piederības, reliģijas, atšķirīgas kultūras, sociālā statusa, politiskās pārliecības, dzimuma, vecuma, veselības stāvokļa, kā arī mantiskā vai ģimenes stāvokļa dēļ.
- 2.3.3. Ikviens TSI studējošais un darbinieks apzinās un ar izpratni uztver atšķirības starp dažādu kultūru un dzimumu pārstāvjiem, sekmē dažādību, veidojot iekļaujošu un drošu darba un studiju vidi. *(TSI Senāta 15.10.2024. lēmuma Nr. 01-7/2 redakcijā)*
- 2.3.4. Par savstarpējo attiecību normu TSI studējošie un darbinieki uzskata viedokļu daudzveidību, atklātu domu apmaiņu ar mērķi veicināt pozitīvu problēmu risinājumu un savstarpēju sapratni, godīgu konkurenci, diskusiju kultūru, konstruktīvu dialogu konfliktsituāciju risināšanā un citu personu neaizskarošu uzvedības un runas veidu.
- 2.3.5. Darbinieki izrāda cieņu un atbalstu jauniem kolēģiem, un rūpējas par viņu sekmīgu iekļaušanos kolektīvā.
- 2.3.6. Darbinieki sadarbojas ar kolēģiem, sniedzot un saņemot nepieciešamo palīdzību profesionālo pienākumu izpildē un ļaunprātīgi neizmanto kolēģu uzticēšanos.
- 2.3.7. TSI studējošie un darbinieki savtīgiem mērķiem neizmanto hierarhiskās attiecības, kas pastāv starp akadēmisko un vispārējo personālu un studējošajiem,
- 2.3.8. Atrodoties augstskolā, darbinieku un studējošo apģērbam un izskatam jābūt atbilstošam situācijai, neradot šaubas par personas atbilstību videi, kurā viņš vai viņa atrodas. Augstskolā ir jāizvairās no apģērba un aksesuāriem, kas var radīt drošības risku vai traucēt citiem cilvēkiem studiju vai darba vidē. *(TSI Senāta 15.10.2024. lēmuma Nr. 01-7/2 redakcijā)*

3. Ētikas pamatprasības studējošajiem un darbiniekiem

- 3.1. Ētikas pamatprincipi studējošajiem
- 3.1.1. Godprātīgi apgūt izvēlēto programmu, iegūt teorētiskās un praktiskās zināšanas un prasmes.
- 3.1.2. Nepieļaut diskriminējošu attieksmi pret citiem studējošajiem vai darbiniekiem, ievērot godīgas konkurences principus, veidot konstruktīvu dialogu strīdu un konfliktsituāciju risināšanā un respektēt citu personu viedokli.
- 3.1.3. Ievērot godīgumu studiju darbā, nepieļaut plaģiātu un cita veida krāpšanos.
- 3.2. Ētikas pamatprincipi darbiniekiem
- 3.2.1. Godprātīgi un atbildīgi pildīt savus amata pienākumus.
- 3.2.2. Ievērot cieņas pilnu savstarpējo attiecību kultūru.
- 3.2.3. Akadēmiskajam personālam būt par paraugu morāles normu ievērošanā.
- 3.2.4. Ievērot vienlīdzības, atklātuma un caurskatāmības principus, novēršot korupcijas un negodīgas lobēšanas iespējas, nepieļaut diskriminējošu attieksmi pret studējošajiem un citiem darbiniekiem. *(TSI Senāta 15.10.2024. lēmuma Nr. 01-7/2 redakcijā)*
- 3.2.5. Savlaicīgi, taisnīgi un argumentēti vērtēt studējošo darbu, respektēt studējošo viedokli.
- 3.2.6. Atzīt pieļautās kļūdas un nepilnības studiju procesā vai studējošo vērtējumā, un risināt problēmsituācijas tiešas un atklātas domu apmaiņas ceļā, izrādot toleranci un cieņu.
- 3.2.7. Izvairīties no personisko simpātiju un antipātiju ietekmes studējošo darbu vērtēšanā.
- 3.2.8. Akadēmiskā personāla darbiniekiem rūpēties par akadēmisko un profesionālo godīgumu, neradot nosacījumus akadēmiskā negodīguma izpausmēm, nepieļaut plaģiātu, norakstīšanu un citu intelektuālā īpašuma negodprātīgu izmantošanu vai

krāpšanos. Kā zinātnisko pētījumu un publikāciju autorus norāda tikai tos zinātniekus, kuri ir piedalījušies attiecīgā zinātniskā pētījuma īstenošanā, atbilstoši starptautiski pieņemtiem autorības kritērijiem. Kolektīvi veikta zinātniskā pētījuma rezultātu publicēšanu saskaņo ar visiem līdzautoriem. (TSI Senāta 15.10.2024. lēmuma Nr. 01-7/2 redakcijā)

3.2.9. Nodarbību un konsultāciju laikā neveikt politisku, reliģiozu vai citu savu uzskatu aģitāciju, nevērtēt studentus pēc viņu uzskatu atbilstības saviem politiskajiem vai citiem uzskatiem. (TSI Senāta 15.10.2024. lēmuma Nr. 01-7/2 redakcijā)

3.2.10. Veicot zinātnisko darbu vadīties pēc Latvijas Zinātnieka ētikas kodeksa prasībām. (TSI Senāta 15.10.2024. lēmuma Nr. 01-7/2 redakcijā)

3.2.11. Cienīt citu kolēģu individuālā darba rezultātus un neizmantot tos personīgos nolūkos.

4. Ētikas kodeksa normu pārkāpumu izskatīšanas kārtība

(TSI Senāta 15.10.2024. lēmuma Nr. 01-7/2 redakcijā)

4.1. TSI Ētikas komisija (turpmāk – Ētikas komisija) ir neatkarīga un koleģiāla institūcija, kuras uzdevums ir sekmēt Transporta un sakaru institūta Ētikas kodeksa īstenošanu.

4.2. Ētikas komisija izskata TSI darbinieku vai studējošo iespējamos Ētikas kodeksa normu pārkāpumus. Ētikas komisijas funkcijas: izskatīt iesniegtās sūdzības par darbinieku vai studējošo rīcību un sniegt atzinumus par Ētikas kodeksa normu iespējama pārkāpuma faktu.

4.3. Ētikas komisiju veido 2 (divi) akadēmiskā personāla pārstāvji, 1 (viens) vispārējā personāla pārstāvis un 2 (divi) studējošo pārstāvji. Ētikas komisiju ievēlē uz 3gadiem :

4.3.1. TSI Senāts – akadēmiskā un vispārējā personāla pārstāvjus;

4.3.2. TSI Studējošo pašpārvalde – studējošo pārstāvjus.

Pēc Ētikas komisijas locekļu ievēlēšanas, komisijas kopējo sastāvu ar savu rīkojumu apstiprina TSI rektors.

4.4. Ētikas komisijas locekļu kandidātus no akadēmiskā un vispārējā personāla izvirza rektors vai Senāta priekšsēdētājs. Ētikas komisijas locekļa kandidāts nevar būt persona, kura tieši vai netieši ir ieinteresēta iesnieguma/sūdzības izskatīšanā. Ētikas komisijas locekļu kandidātiem no akadēmiskā un vispārējā personāla vidus jābūt augstskolā pazīstamiem, bez disciplīnas un akadēmiskās ētikas pārkāpumiem. Ētikas komisijas locekļiem – studējošajiem jābūt sekmīgiem, bez disciplīnas un ētikas pārkāpumiem. Ētikas komisijas sastāvā nevar būt TSI vadības pārstāvji (rektors, prorektori).

4.5. Ja ievēlētais Ētikas komisijas loceklis pārtrauc darba vai studiju attiecības ar TSI vai citu iemeslu dēļ nespēj turpināt pildīt savus pienākumus, tad viņa pilnvaras Ētikas komisijā beidzas un viņa vietā Senāts pēc rektora priekšlikuma ievēlē attiecīgi citu akadēmiskā vai vispārējā personāla pārstāvi, bet studējošo pārstāvi ievēlē Studējošo pašpārvalde.

4.6. Ētikas komisija no sava vidus ievēlē priekšsēdētāju un sekretāru.

4.7. Ētikas komisijas priekšsēdētājs organizē Ētikas komisijas darbu, sasauc un vada Ētikas komisijas sēdes. Ētikas komisijas sēdes ir slēgtas.

4.8. Ētikas komisija ir lemttiesīga, ja tās sēdē piedalās vismaz trīs Ētikas komisijas locekļi.

4.9. Ētikas komisijas priekšsēdētājs uz sēdi konkrēta jautājuma izskatīšanai uzaicina iesnieguma iesniedzēju, iesaistītās puses un vajadzības gadījumā arī ekspertus un lieciniekus nepieciešamo paskaidrojumu sniegšanai. Ētikas komisija var lūgt no ikviena TSI darbinieka vai studējošā nepieciešamos dokumentus. Neierašanās uz Ētikas komisijas sēdi bez attaisnojoša iemesla nav pamats jautājuma izskatīšanas atlikšanai un lēmuma nepieņemšanai.

4.10. Interesu konflikta gadījumā Ētikas komisijas loceklim ir pienākums atturēties no piedalīšanās konkrētā jautājuma izskatīšanā. Gadījumā, ja iesniegumu par iespējamu ētikas normu pārkāpumu ir iesniedzis viens TSI darbinieks par citu darbinieku, tad studējošo pārstāvjus var nepieaicināt šī iesnieguma izskatīšanai.

- 4.11. Ētikas kodeksa 4.9.punktā minētajām uzaicinātajām personām ir tiesības sniegt paskaidrojumus un izteikt savu viedokli.
- 4.12. Ētikas komisija izskata iesniegumus, kas iesniegti ne vēlāk kā 6 mēnešu laikā no iespējamā ētikas pārkāpumu izdarīšanas brīža.
- 4.13. Iesniegumā par ētikas pārkāpumu norāda:
- 4.13.1. iespējamajā ētikas pārkāpumā iesaistītās personas, pārkāpuma būtību un apstākļus;
 - 4.13.2. pierādījumus, kas apstiprina pārkāpumu un norādītos apstākļus.
- 4.14. Ētikas komisijai adresētos iesniegumus, tiem pievienotos materiālus iesniedz personīgi Ētikas komisijas priekšsēdētājam vai komisijas sekretāram.
- 4.15. Ētikas komisija ir tiesīga neizskatīt anonīmus iesniegumus.
- 4.16. Ētikas komisija izskata iesniegumu 30 dienu laikā, skaitot no iesnieguma saņemšanas brīža akadēmiskā gada laikā, vai 30 dienu laikā no rudens semestra sākuma - ja iesniegums saņemts vasaras brīvlaikā.
- 4.17. Ētikas komisija pieņem lēmumu ar vienkāršu balsu vairākumu vai komisijas locekļiem savstarpēji vienojoties. Ētikas komisijas pieņemto lēmumu noformē protokollēmuma veidā un protokolu paraksta visi komisijas locekļi, kuri piedalījās attiecīgajā sēdē. Ētikas komisijas lēmumiem ir ieteikuma raksturs.
- 4.18. Pieņemto lēmumu Ētikas komisija 10 dienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas izsūta ieinteresētajām pusēm, Valdei, TSI rektoram vai Senāta priekšsēdētājam
- 4.19. Valde, TSI rektors vai Senāta priekšsēdētājs, saņemot Ētikas komisijas pieņemto lēmumu, to izvērtē un lemj par iespējamu tālāku rīcību Ētikas kodeksā un citos augstskolas iekšējos normatīvajos aktos noteikto normu pārkāpuma gadījumā
- 4.20. Ētikas komisijas lēmumi un pārējā dokumentācija tiek uzglabāti atbilstoši TSI lietu nomenklatūrai, ievērojot konfidencialitāti.

5. Ētikas kodeksa ieviešana

- 5.1. TSI Ētikas kodekss ir pieejams visiem TSI studentiem, darbiniekiem un sabiedrībai. Ar Ētikas kodeksu ir iespējams iepazīties augstskolas mājaslapā. *(TSI Senāta 15.10.2024. lēmuma Nr. 01-7/2 redakcijā)*
- 5.2. Personāla attīstības daļa iepazīstina darbiniekus ar Ētikas kodeksu. Darbinieks ar parakstu apliecina, ka ir iepazītinājis ar kodeksu.
- 5.3. Studiju daļas darbinieki nodrošina studējošo iepazīstināšanu ar Ētikas kodeksu.
- 5.4. Kodeksa saturu regulāri pārskata un nepieciešamības gadījumā veic tajā papildinājumus vai grozījumus.